

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету

 Анатолій ДІБРОВА

Протокол №10 від «30» травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № 12 від «29» травня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

 Олена ЛЕМІШКО

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

 Галина СКРИПЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

FINANCIAL MANAGEMENT DISCIPLINE PROGRAM

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма _____ «Фінанси і кредит»

Факультет _____ Економічний

Розробники: _____ д.е.н., доцент Лемішко О.О., к.е.н., доцент Буряк А.В.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Фінансовий менеджмент

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	_____ Магістр _____ (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	«Фінанси і кредит»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3_	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ Курсова робота _____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1_	2
Семестр	1	3
Лекційні заняття	30 _ год.	8 _ год.
Практичні, семінарські заняття	30 _ год.	6 _ год.
Лабораторні заняття	- _ год.	- _ год.
Самостійна робота	90 _ год.	136 _ год.
Самостійна робота під керівництвом	_ - _	
Індивідуальні завдання	- _ год.	- _ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	_____ 4 _____ год. 9 _ год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- сутності, мети та функцій управління фінансами підприємств;
  - методологічних засад організації управління фінансовою діяльністю підприємств і його методичного інструментарію; «розроблення фінансової стратегії підприємств у взаємозв'язку із місією та загальною корпоративною стратегією їх розвитку;
  - управління формуванням та ефективним використанням активів і капіталу підприємств як у цілому, так і по окремих їх видах;
  - основ управління інвестиціями підприємств для забезпечення реалізації стратегії їх розвитку;
  - управління грошовими потоками підприємств з метою забезпечення їх платоспроможності та фінансової стійкості;
  - управління фінансовими ризиками підприємств по окремих видах фінансових операцій та напрямках фінансової діяльності;
  - основ антикризового фінансового управління підприємствами, спрямованого на відновлення їх фінансової рівноваги у процесі розвитку.
- *Набуття компетентностей:***
- **Інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми у процесі професійної, навчальної і дослідницької діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
  - **Загальні компетентності (ЗК):** ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

- **Фахові (спеціальні) компетентності (СК):** СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК10. Здатність розуміти аграрну політику уряду і наслідки її запровадження для суб'єктів господарювання та розробляти фінансово-економічні механізми розвитку агропромислового комплексу країни на різну перспективу

- **Програмні результати навчання (ПРН):** ПР1. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. ПР4. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР5. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати

результати досліджень. ПР7. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності ПР8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними. ПР9. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту

Тема лекційного заняття 1. Теоретико–методологічні засади фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту. Необхідність і значення фінансового менеджменту. Цілі й задачі, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Поєднання стратегії і тактики фінансового менеджменту. Методи і прийоми фінансового менеджменту.

Функції й принципи фінансового менеджменту. Об'єкти фінансового управління. Базові показники, що використовуються у фінансовому менеджменті. Механізм реалізації фінансового менеджменту.

Необхідність і значення визначення вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Вплив інфляції на зміну вартості грошей. Ризик і його вплив на зміну вартості грошей.

Майбутня вартість грошей та її сутність. Розрахунок майбутньої вартості грошей. Розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням анюїтетів. Нарахування складних процентів. Таблиці для визначення процентного фактора при розрахунках майбутньої вартості грошей.

Теперішня вартість грошей і її сутність. Розрахунок теперішньої вартості грошей. Розрахунок теперішньої вартості анюїтетів. Теперішня вартість і ставки дисконта. Теперішня вартість різних грошових потоків. Теперішня вартість довічної ренти. Таблиці для визначення процентного фактора при розрахунках теперішньої вартості грошей.

Змістовий модуль 2. Управління активами та капіталом підприємства

Тема лекційного заняття 1. Управління грошовими потоками на підприємстві

Поняття, види та значення грошових потоків для підприємства. Класифікація грошових потоків. Визначення термінів, які використовуються

при складанні Звіту про рух грошових коштів (за П(С)БО 4. Види господарської діяльності для складання Звіту про рух грошових коштів. Алгоритм розрахунку руху грошових коштів.

Аналіз грошових потоків підприємства. Методи аналізу грошових потоків. Складові грошових потоків за видами діяльності.

Управління грошовими потоками. Причини недостатності грошових коштів на підприємстві. Прогнозний бюджет грошових коштів. Оптимальний рівень готівки. Модель Баумоля. Модель Міллера – Орра. Джерела фінансування.

Тема лекційного заняття 2. Управління прибутком

Зміст і задачі управління прибутком. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком.

Управління прибутком від різних видів фінансово-господарської діяльності. Фактори, що впливають на формування прибутку від реалізації продукції. Управління формуванням собівартості. Управління затратами на оплату праці. Варіанти розрахунку прибутку. Ризик отримання прибутку. Гранична виручка і граничні витрати. Порог рентабельності.

Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Вплив інфляції на прибуток. Використання форвардних, ф'ючерських контрактів, опціонів і їх вплив на формування прибутку.

Політика максимізації прибутку підприємств. Операційний ліверідж.

Сутність і задачі управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл балансового прибутку. Вплив на розподіл прибутку системи оподаткування підприємств. Податковий менеджмент суб'єктів господарювання.

Управління розподілом і використанням чистого прибутку. Аналіз розподілу і використання прибутку. Політика розвитку підприємства при використанні прибутку. Дивідендна політика. Капіталізація доходів працівників підприємств як засіб підвищення ефективності управління прибутком.

Тема лекційного заняття 3. Управління оборотним капіталом

Сутність оборотного капіталу і його роль у забезпеченні підприємницької діяльності. Зміст і задачі управління оборотним капіталом. Забезпечення збалансованості матеріальних фінансових ресурсів.

Принципи визначення потреби в оборотному капіталі господарюючого суб'єкта. Оцінка оборотного капіталу.

Управління розміщенням оборотного капіталу. Ліквідність поточних активів. Управління виробничо-матеріальними запасами. Дебіторська заборгованість. Способи управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими коштами та короткостроковими фінансовими вкладеннями.

Управління джерелами формування оборотного капіталу. Власний оборотний капітал і джерела його формування. Визначення обсягу власного оборотного капіталу підприємства. Фактори, що впливають на його обсяг. Політика підприємства відносно формування власного оборотного капіталу.

Використання позичок коштів для формування оборотного капіталу. Фінансовий кредит як основне джерело формування позичкових коштів. Політика залучення фінансових кредитів. Кредитоспроможність суб'єктів

господарювання.

Використання залучених коштів. Формування кредиторської заборгованості. Управління кредиторською заборгованістю.

Оптимізація структури джерел формування оборотного капіталу суб'єктів господарювання з урахуванням форми власності й сфери діяльності.

Тема лекційного заняття 4. Вартість та оптимізація структури капіталу

Сутність капіталу підприємства. Показники, що характеризують стан капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на загальний розмір капіталу. Власний капітал і його формування. Статутний фонд. Резервні та страхові фонди. Цільові фонди. Амортизаційні відрахування. Нерозподілений прибуток.

Позичковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання.

Залучений капітал. Кредиторська заборгованість.

Вартість капіталу. Вартість капіталу як міра прибутковості. Норма капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Фінансовий ризик. Вартість власного капіталу. Вартість акціонерного капіталу. Оцінка позик. Оцінка загальної вартості капіталу. Інфляція та ринкова вартість капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий ліверідж. Ефект фінансового ліверіджу.

Структура капіталу. Теорія структури капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Тема лекційного заняття 5. Управління інвестиційною діяльністю підприємства

Сутність і значення інвестиційної діяльності підприємства. Форми інвестиційної діяльності. Інвестиції у виробничі фонди. Прямі й портфельні інвестиції. Інвестиції в оборотний капітал. Інноваційна форма інвестицій. Мотивація інвестиційної діяльності. Управління реальними інвестиціями — капіталовкладеннями. Відтворювальна і технологічна структура капітальних вкладень. Розробка й методи оцінки інвестиційних проєктів. Критерії відбору. Загальна оцінка інвестиційної привабливості. Ризик в інвестиційній діяльності. Концепція ризику. Класифікація інвестиційних ризиків. Вимір ступеня ризику. Управління зниженням ризиків.

Управління джерелами фінансування капітальних вкладень. Амортизаційна політика підприємства. Прискорена амортизація. Інструменти довготермінового фінансування. Акціонерний капітал. Облігації. Визначення оптимальної структури джерел фінансування капіталовкладень. Прогнозування джерел.

Фінансова інвестиційна діяльність підприємства. Вкладення коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках. Інвестиційний портфель. Принципи формування інвестиційного портфеля. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Ризикові інвестиції (венчурний капітал).

Змістовий модуль 3. Фінансовий аналіз та фінансове планування

Тема лекційного заняття 1. Оцінка фінансового стану та фінансове планування діяльності підприємства

Сутність і задачі аналізу фінансових звітів. Види і зміст фінансових звітів. Використання бухгалтерського балансу в управлінні фінансами підприємства.

Методи пошуку резервів поліпшення фінансового стану підприємства. Аналіз майна та капіталу підприємства. Оцінка та управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Шляхи їх підвищення.

Управління рентабельністю підприємства та його вплив на конкурентоспроможність. Оцінка і управління фінансовою стійкістю підприємства. Оцінка і шляхи підвищення ринкової активності суб'єктів господарювання.

Сутність і взаємозв'язок фінансового прогнозування і планування. Фінансове прогнозування і планування як важлива умова прийняття управлінських рішень.

Цілі й задачі фінансового прогнозування. Прогнозування фінансових результатів. Розрахунок і аналіз ресурсів, необхідних для реалізації цілей фінансового прогнозування.

Методи фінансового прогнозування. Прогнозування показників балансового звіту. Фінансовий план (баланс доходів і затрат) підприємства — основа управління фінансовими ресурсами підприємства. Управління виконанням фінансового плану.

Оперативне планування надходжень і використання грошових коштів підприємства. Управління вхідними грошовими потоками. Управління вихідними грошовими потоками. Оперативне регулювання поточних надходжень і витрат грошових коштів.

Тема лекційного заняття 2. Дохід і ризик

Поняття ризику і доходу. Види ризиків. Оцінка ризику. Рівень ризику. Вирахування очікуваних доходів за невизначених умов. Середнє квадратичне (стандартне) відхилення як міра ризику. Коефіцієнт варіації співвідношення ризику і доходу. Ризик портфеля. Коефіцієнт варіації і мінливість.

Визначення ризику і віддачі за моделлю оцінки капітальних активів (САРМ). Коефіцієнт бета. Лінія надійності ринку (SML).

Тема лекційного заняття 3. Банкрутство й управління фінансовою санацією підприємства

Поняття і фінансова оцінка банкрутства. Методи прогнозування банкрутства підприємства. Система попереднього регулювання на загрозу банкрутства і комплекс попереджувальних заходів. Фінансові наслідки банкрутства підприємства. Організаційне та фінансове забезпечення ліквідаційних процедур. Сутність і задачі управління фінансовою санацією підприємств. Вибір ефективних форм фінансової санації. Санаційний контролінг. Внутрішній механізм фінансової стабілізації. Управління залученням зовнішніх фінансових джерел. Держава як сенатор підприємства. Організаційно – фінансове забезпечення реструктуризації підприємств.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	С.р. кер	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту												
Тема 1. Теоретико–методологічні засади фінансового менеджменту	13	2	2	-	-	9	13	1	-	-	-	12
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	13	2	2	-	-	9	13	-	-	-	-	12
Тема 3. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	14	2	2	-	-	10	14	1	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6	-	-	28	40	2	2	-	-	36
Змістовий модуль 2. Управління активами та капіталом підприємства												
Тема 1. Управління грошовими потоками на підприємстві	14	4	4	-	-	6	14	1	-	-	-	13
Тема 2. Управління прибутком	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Управління оборотним капіталом	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Вартість та оптимізація структури капіталу	14	4	4	-	-	6	14	1	2	-	-	11
Тема 5. Управління інвестиційною діяльністю підприємства	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	60	14	16	-	-	30	60	3	2	-	-	55
Змістовий модуль 3. Фінансовий аналіз та фінансове планування												
Тема 1. Оцінка фінансового стану	13	2	2	-	-	9	13	1	1	-	-	11
Тема 2 Фінансове планування і прогнозування	13	2	2	-	-	9	13	-	-	-	-	13
Тема 3. Дохід і ризик	12	4	2	-	-	6	12	2	1	-	-	9
Тема 4. Банкрутство й управління фінансовою санацією підприємства	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 3	50	10	8	-	-	32	50	3	2	-	-	45
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	8	6	-	-	136
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	8	6	-	-	136

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико–методологічні засади фінансового менеджменту	2
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	2
3	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	2
4	Управління грошовими потоками на підприємстві	4
5	Управління прибутком	4
6	Управління оборотним капіталом	2
7	Вартість та оптимізація структури капіталу	4
8	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	2
9	Аналіз фінансового стану підприємства	2
10	Фінансове планування і прогнозування діяльності підприємства	2
11	Дохід і ризик	2
12	Банкрутство й управління фінансовою санацією підприємства	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико–методологічні засади фінансового менеджменту	9
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	9
3	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	10
4	Управління грошовими потоками на підприємстві	6
5	Управління прибутком	6
6	Управління оборотним капіталом	6
7	Вартість та оптимізація структури капіталу	6
8	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	6
9	Аналіз фінансового стану підприємства	9
10	Фінансове планування і прогнозування діяльності підприємства	9
11	Дохід і ризик	6
12	Банкрутство й управління фінансовою санацією підприємства	8

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Індивідуальні завдання.

1. Передумови виникнення фінансового менеджменту як науки.
2. Теоретичні основи фінансового менеджменту.
3. Суб'єкти й об'єкти фінансового менеджменту.
4. Мета, задачі та функції фінансового менеджменту.
5. Складові фінансової політики підприємства.
6. Стратегічні й тактичні цілі фінансової політики.
7. Фактори, що визначають дивідендну політику підприємства.
8. Стратегія й тактика фінансової політики підприємства.
9. Поняття грошових потоків. Їх класифікація.
10. Поняття операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.
11. Відмінність прямого і непрямого методів розрахунку грошового потоку.
12. Порядок розрахунку операційного і фінансового циклів.
13. Модель Баумоля.
14. Модель Міллера-Орра.
15. Прибуток підприємства. Фактори впливу на прибуток.
16. Класифікація витрат по відношенню до готової продукції.
17. Класифікація витрат за характером оведінки.
18. Поняття й сутність операційного аналізу.
19. Методика визначення точки беззбитковості.
20. Поняття цінової політики підприємства.
21. Напрямки використання прибутку підприємства.
22. Поняття дивідендної політики підприємства.
23. Теорія структури капіталу Міллера-Модільяні.
24. Сутність та структура оборотного капіталу.
25. Поняття норми і нормування.
26. Розрахунок чистого оборотного капіталу методами „знизу” і „зверху”.
27. Поняття і порядок розрахунку поточних фінансових потреб підприємства.
28. Принцип дорогої закупівлі та дешевого продажу товарів.
29. Спонтанне фінансування.
30. Облік векселів та факторинг.
31. Поняття і складові власного капіталу.
32. Поняття ціни капіталу.
33. Середньозважена вартість капіталу фірми.
34. Переваги та недоліки власного капіталу.
35. Поняття інвестиційного проекту.
36. Джерела фінансування інвестицій.
37. Метод чистого сучасного значення (NPV-метод).
38. Внутрішня норма прибутку.
39. Ризик як економічна категорія.

40. Види ризиків.
41. Основні показники оцінки ризиків.
42. Правила стратегії ризик-менеджменту.
43. Сутність аналізу фінансового стану підприємства.
44. Характеристика форм фінансової звітності.
45. Показники ліквідності.
46. Показники фінансової стійкості.
47. Показники ділової активності підприємства.
48. Показники ефективності господарської діяльності.
49. Заходи прискорення оборотності оборотних коштів.
50. Поняття фінансового планування.
51. Етапи фінансового планування.
52. Види бюджетів, які використовуються на підприємстві.
53. Поняття банкрутства і його причини.
54. Симптоми фінансової кризи.
55. Модель Альтмана.
56. Модель Спрінгейта.
57. Коефіцієнти, які використовуються вітчизняними аналітиками при прогнозуванні банкрутства.
58. Поняття фінансової санації.
59. Програма санації.
60. Мирова угода.

Тестові завдання множинного вибору

1. Фінансовий менеджмент – це:

а) економічна категорія, що виражає суспільні відносини, пов'язані з планомірним формуванням і використанням фондів грошових засобів, призначених для забезпечення потреб суспільства в грошових ресурсах;

б) економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових засобів з метою використання функцій і задач держави та забезпечення умов розширеного відтворення;

в) грошові відносини, які виникають в процесі розподілу та перерозподілу вартості валового суспільного продукту та частини національного багатства в зв'язку з формуванням грошових доходів та нагромадження у суб'єктів господарювання та держави і використанням їх на розширене відтворення, матеріальне стимулювання працюючих, задоволення соціальних та інших потреб суспільства;

г) сукупність економічних відносин, які виникають в реальному грошовому обороті з приводу формування, розподілу та використання фінансових ресурсів;

д) використання різноманітних економічних прийомів для досягнення максимального добробуту фірми чи загальної вартості капіталу, вкладеного в справу;

е) всі відповіді є вірні;

є) не має вірної відповіді.

2. Фінансовий менеджмент – це:

а) економічна категорія, що відображає створення, розподіл і використання

фондів фінансових ресурсів для задоволення потреб господарської діяльності, надання різноманітних послуг населенню з боку держави, забезпечення виконання державою її функцій;

б) система економічних відносин, пов'язаних з формуванням, розподілом та використанням грошових коштів в процесі їх кругообігу;

в) система поточного та перспективного планування, прогнозування та організації виробництва, реалізації продукції, робіт та послуг з метою отримання максимального прибутку;

г) процес управління грошовим оборотом, грошовими коштами, фінансовими ресурсами підприємства та комерційної організації, здійсненням підприємницької діяльності;

д) система принципів та методів розробки та організації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом обороту його грошових коштів;

е) процес управління шляхом використання способів впливу фінансово – кредитного механізму на фінансові ресурси з метою реалізації фінансової політики.

3. Мета фінансового менеджменту:

а) контроль за формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів;

б) визначення можливості найекономнішого витрачання матеріальних, трудових та грошових ресурсів на одиницю продукції;

в) максимізація ринкової вартості підприємства, що реалізує кінцеві матеріальні інтереси власників його капіталу;

г) виявлення найефективніших напрямків інвестування та зосередження фінансових ресурсів на цих напрямках;

д) визначення способів проведення успішної фінансової стратегії та використання фінансових можливостей;

е) забезпечення зростання добробуту власників капіталу підприємства, що знаходить конкретне втілення в підвищенні ринкової вартості підприємства або його акцій.

4. Задачі фінансового менеджменту:

а) скорочення витрат на реалізацію продукції за рахунок удосконалення форм її збуту;

б) оптимізація грошового обороту та підтримка постійної платоспроможності підприємства;

в) аналіз фінансової стійкості підприємства;

г) забезпечення підприємства достатнім обсягом фінансових ресурсів для його постійного розвитку;

д) забезпечення своєчасної сплати податків, інших обов'язкових платежів у бюджет та цільові фонди;

е) забезпечення мінімального рівня фінансового ризику в діяльності підприємства.

5. Функції фінансового менеджменту:

а) дослідження зовнішнього економічного середовища та прогнозування кон'юнктури фінансового ринку;

б) фінансове забезпечення поточної виробничо – господарської діяльності;

в) виконання зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками;

- г) розробка фінансової стратегії підприємства;
- д) прийняття інвестиційних рішень, що забезпечують найбільш ефективні напрямки розвитку підприємства;
- е) контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів;
- є) управління оборотними активами (аналіз і прогнозування тривалості оборотних циклів робочого капіталу);
- ж) відображення основних напрямків фінансової політики, що здійснюється органами законодавчої й виконавчої влади в державі;
- з) здійснення необхідного рівня перерозподілу фінансових ресурсів для досягнення темпів і пропозицій розвитку економіки й підвищення суспільного добробуту;
- і) управління залученими фінансовими ресурсами (визначення вартості залучених коштів, оптимізація співвідношення короткострокової і довгострокової заборгованості).

6. Суб'єкти фінансового менеджменту:

- а) власник підприємства;
- б) органи державного управління;
- в) апарат управління підприємством;
- г) фінансовий менеджер широкого профілю;
- д) функціональний фінансовий менеджер.

7. Об'єкт управління фінансового менеджменту підприємства включає:

- а) показники грошових доходів та витрат;
- б) показники оцінки ефективності;
- в) результати інтелектуальної діяльності;
- г) фінансові потоки;
- д) інформацію;
- е) майнові права;
- є) роботи і послуги;
- ж) нематеріальні блага.

8. Ключові області діяльності фінансового менеджера:

- а) загальний аналіз та планування майнового і фінансового положення підприємства;
- б) контроль витрат;
- в) контроль своєчасності та правильного проведення фінансових операцій;
- г) прийняття інвестиційних рішень;
- д) прийняття рішень по фінансуванню та структурі капіталу;
- е) управління фінансовими ресурсами;
- є) правове забезпечення.

9. Завдання фінансового менеджера:

- а) прийняття рішення про ефективний рух фінансових ресурсів між підприємством та джерелами його фінансування;
- б) організація фінансової роботи на підприємстві;
- в) оптимізація грошового обороту та підтримка платоспроможності підприємства;
- г) максимізація прибутку;
- д) мінімізація фінансових ризиків.

10. Складові фінансового менеджменту:

- а) операційний менеджмент;
- б) інноваційний менеджмент;
- в) загальний менеджмент;
- г) інвестиційний менеджмент;
- д) власне фінансовий менеджмент;
- е) фінансовий облік;
- є) внутрішньовиробничий контроль;
- ж) управління зовнішніми фінансами.

11. Концепції фінансового менеджменту:

- а) розподільча;
- б) відтворювальна;
- в) дивідендів;
- г) портфелю;
- д) структури капіталу;
- е) агентських відносин;
- є) передбачення;
- ж) планування;
- з) контроль.

12. Принципи фінансового менеджменту:

- а) самофінансування підприємництва;
- б) свобода підприємництва та самостійність у прийнятті рішень;
- в) правове забезпечення правил економічної поведінки всіх суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) високий динамізм управління;
- д) комплексний характер формування управлінських рішень;
- е) інтегрованість із загальною системою управління підприємством.

13. Способи визначення і нарахування процентів:

1. Нарухування на початково інвестовану суму.
2. Декурсивний спосіб нарахування процентів.
3. Нарухування процента один раз на рік.
4. Нарухування процентів декілька разів на рік.
5. Попередній спосіб нарахування процентів.
6. Безперервне нарахування процента.

14. Дисконтування – це:

1. Грошова вартість майбутніх доходів на теперішній час.
2. Зведення економічних показників різних років до порівнянного в часі вигляду.
3. Це процес збільшення початкової суми в результаті нарахування процентів.
4. Ставка, що скоригована на відсоток інфляції.
5. Обчислювальна за кожним видом оборотних засобів відносна або мінімальна їх величина, що необхідна для розрахунку нормативу.

15. Схема складних процентів передбачає:

1. Постійне збільшення бази нарахування на величину вже нарахованих процентів.
2. Використання незмінної бази нарахування.
3. Збільшення початкової суми в результаті нарахування процентів.
4. Постійний грошовий потік з рівномірними надходженнями (виплатами)

через рівномірні проміжки часу.

5. Знаходження величини на заданий період часу по відомому або передбаченому її значенню у майбутньому, виходячи із заданої процентної ставки.

16. Рекурсивна процентна ставка розраховується як:

1. Відношенням нарощення, яке називаємо дисконтом, до базової величини.

2. Відношенням нарощення до суми, що повертаємо, або нарощеної величини.

3. Відношення суми доходу, що виплачується за певний інтервал, до величини нарощеної суми, одержаної по закінченні цього інтервалу (у процентах).

4. Нарухування процентів декілька разів на рік.

5. Дисконтування на задану ставку і задану кількість періодів.

17. Фактори, що характеризують можливості формування капіталу з альтернативних джерел:

1. Рівень оподаткування дивідендів.

2. Рівень оподаткування майна підприємства.

3. Досягнутий ефект фінансового ліверіджу, обумовлений його диференціалом.

4. Вартість залучення додаткового акціонерного капіталу.

5. Доступність позикових засобів на фінансовому ринку.

6. Необхідність розширення підприємством своїх інвестиційних програм.

7. Складність залучення позикових коштів у зв'язку з низьким рівнем платоспроможності і фінансової стійкості підприємства.

8. Рівень дивідендних виплат підприємствами – конкурентами.

18. Які показники можна вважати найприйнятнішими для визначення впливу розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства?

1. Коефіцієнт автономії (забезпечення власними коштами).

2. Показник витрат на 1 грн. реалізованої продукції.

3. Коефіцієнт покриття.

4. Рентабельність оборотних коштів.

5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності.

6. Коефіцієнт платоспроможності.

7. Питома вага виробничих оборотних засобів у загальній вартості.

8. Рівень інфляції.

МОДУЛЬ 1

Теоретичні питання.

1. Методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі.

Задача

2. Для продовження навчання вам необхідно протягом 4 років сплачувати по 11000 \$ починаючи з наступного року. Підприємство згідно сплатити за навчання і розміщує в банк депозит під 7% річних достатній для здійснення всіх платежів. Якою має бути

сума депозиту? Скільки грошей буде на рахунку після 1 платежу?

3. Розрахуйте майбутню вартість кожного грошового потоку по закінченні 5 років , якщо відсоткова ставка складає 10% річних (складні відсотки пренумерандо).

Грошовий потік	1	2	3	4	5
А	200	150	100	100	200
Б	200	-	100	300	500
В	-	600	-	-	600
Г	100	200	100	200	300

Тестові завдання

1. Фінансовий менеджмент це:

1. Сукупність певних підсистем діяльності, пов'язаних між собою та спрямованих на створення, розподіл, перерозподіл і споживання валового внутрішнього продукту відповідно до мети суспільства.
2. Створення фондів фінансових ресурсів для здійснення зовнішньоторгівельних операцій.
3. Мобілізація коштів на потреби господарської діяльності шляхом випуску й реалізації цінних паперів, які є гарантом повернення вкладених коштів і одержання доходу.
4. Економічні відносини, що пов'язані з рухом грошових потоків, формування, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення.
5. Система принципів, методів, засобів та форм організації грошових відносин.
6. Процес управління шляхом використання способів впливу фінансово – кредитного механізму на фінансові ресурси з метою реалізації фінансової політики.

2. Об'єкт управління фінансового менеджменту підприємства включає:

1. Результати інтелектуальної діяльності.
2. Власника.
3. Майно.
4. Інформація.
5. Майнові права.
6. Органи державного управління.
7. Роботи і послуги.
8. Нематеріальні блага.

3. Принципи фінансового менеджменту:

1. Самофінансування підприємництва.
2. Свобода підприємництва та самостійність у прийнятті рішень.
3. Правове забезпечення правил економічної поведінки всіх суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Високий динамізм управління.
5. Комплексний характер формування управлінських рішень.

4. Суб'єкти фінансового менеджменту:

1. власник підприємства;
2. органи державного управління;
3. апарат управління підприємством;
4. фінансовий менеджер широкого профілю;

5. функціональний фінансовий менеджер.

5. Класифікація інформації за функціональною ознакою:

1. Планова.
2. Науково - технічна.
3. Несистематизована.
4. Координаційна.
5. Облікова.
6. Управлінська.
7. Контрольна.
8. Горизонтальна.

6. Надходження коштів від інвестиційної діяльності забезпечується за рахунок:

1. дивідендів від довгострокових фінансових інвестицій
2. довгострокових фінансових вкладень
3. надходження від продажу й оплати векселів
4. короткострокових кредитів

7. Грошові потоки від інвестиційної діяльності це

1. Грошові надходження за торговельними контрактами.
2. Грошові кошти для придбання оборотних засобів
3. Грошові відшкодування по наданим кредитам для закупівлі нового обладнання.
4. Грошові кошти отримані від страхової компанії.

8. Грошові потоки від фінансової діяльності

1. Відшкодування раніше списаних активів.
2. Грошові надходження від продажу товарів.
3. Грошові надходження від емісії акцій.
4. Грошові платежі службовцям.

9. Загальна інформація про рух грошових коштів на підприємстві допомагає керівництву:

1. Впливати на рівень рентабельності підприємства.
2. Приймати оперативні рішення щодо стабілізації підприємства;
3. Оцінювати можливість здійснення фінансового оздоровлення.
4. Оцінювати можливість здійснення додаткових інвестицій.

10. Фінансовий цикл – це:

1. Форма поточного фінансового плану управління грошовими потоками, розробляється на короткостроковий період з щоденною сегментацією.
2. План надходження і витрачання грошових коштів, що є однією з основних форм поточного фінансового плану управління грошовими потоками, розробляється на фінансовий рік з помісячною сегментацією.
3. Період обороту активів, протягом якого готівкові кошти уречевлені в оборотних фондах.
4. Процес обчислення тієї частини оборотних активів (запасів та затрат), яка потрібна підприємству для забезпечення нормального, безперервного процесу виробництва, реалізації продукції та здійснення розрахунків.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОС <u>Магістр</u> напряму підготовки/ спеціальність <u>Фінанси,</u> <u>банківська справа,</u> <u>страхування та</u> <u>фондовий ринок</u>	Кафедра <u>Фінансів</u> 2023 -2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 28 з дисципліни <u>Фінансовий менеджмент</u>	Затверджую В.о.зав. кафедри Лемішко О.О. 10 травня 2023 р.
---	--	---	--

Екзаменаційні запитання

Теорії дивідендної політики.

Задача

Виручка від реалізації компанії складає 40 млн. грн., оборотність активів - 10, чистий прибуток -1,6 млн.грн. Фірма розглядає можливість впровадження комп'ютерної системи обліку запасів. Купівля системи збільшить постійні витрати на 400 тис.грн., але зменшить запаси на 200 тис.грн. Система дасть можливість збільшити частку чистого прибутку в реалізації з 4% до 5%. Який ефект дасть впровадження комп'ютерної системи обліку запасів (як зміниться рентабельність активів (ROA)?)

Тестові завдання різних типів**1. Яке твердження не відповідає сутності економічної категорії «капітал»?**

- 1.засоби виробництва, готова продукція, гроші та грошові документи.
- 2.сукупність засобів виробництва, що приносить дохід власнику цих засобів.
- 3.сукупність речей, які не є безплатними дарами природи.
- 4.сума вартісної оцінки майна і коштів підприємця, які він може використати на господарські потреби.

2. Функціями власного капіталу є:

1. функція відповідальності та гарантії
2. управління активами
3. захисна функція
4. функція заснування та введення в дію підприємства
5. управління пасивами
6. база для нарахування дивідендів і розподілу майна
7. рекламна функція
8. функція фінансування та забезпечення ліквідності
9. функція управління та контролю
10. антикризове фінансове управління

3. Позиковим капіталом називають –

- 1.грошові кошти і матеріальні засоби, що самостійно формуються підприємством для забезпечення свого розвитку.
- 2.грошові кошти і матеріальні засоби, що залучаються на платній і поворотній основі.
- 3.грошові кошти, що залучаються на безповоротній основі.
- 4.грошові кошти, що сформували резервний фонд.

4. До оборотного капіталу відносять:

- 1.поточні фінансові інвестиції.
- 2.виробниче обладнання.
- 3.нематеріальні активи.
- 4.довгострокові фінансові інвестиції.

5. До методів збільшення обсягів статутного капіталу відносять:

- 1.виплати дивідендів акціями.
- 2.вкуп акцій з метою анулювання.
- 3.об'єднання кількох акцій в одну.
- 4.зменшення номінальної вартості акції.

6. Показник, що дає змогу оцінити ефективність фінансового менеджменту з позиції трансформації прибутку підприємства в його ринкову вартість.

1. WACC
2. EVA
3. CVA
4. MVA

7. Загальна сума прибутку, отримана підприємством від усіх видів діяльності це визначення -

1. Маржинального прибутку.
2. Надзвичайного прибутку.
3. Прибутку від звичайної діяльності.
4. Чистого прибутку.

8. Продовження виявленої в процесі аналізу тенденції за межі побудованого на основі емпіричних даних ряду динаміки такий метод прогнозування називають –

1. експертне прогнозування
2. визначення середніх величин
3. каузальне прогнозування
4. екстраполяція тренду

9. До цілей поточного фінансового інвестування підприємств належать:

1. диверсифікація діяльності
2. створення холдингів
3. створення ліквідних резервів
4. рефінансування дебіторської заборгованості
5. формування стратегічних запасів сировини

10. Доберіть до тез лівої колонки (А,Б,В) правильні відповіді з правої колонки (1,2,3...)

А. Злиття підприємства	1. Скупка корпоративних прав підприємства, в результаті чого покупець набуває контролю над чистими активами та діяльністю такого підприємства. 2. Потребує перереєстрації
Б. Поглинання підприємства	3. Об'єднання підприємств в результаті якого власники підприємств, що об'єднуються здійснюватимуть контроль над усіма активами з метою подальшого спільного розподілу ризиків і вигод від об'єднання
В. Приєднання підприємства	4. Не потребує перереєстрації 5. Об'єднання підприємств в результаті якого власники підприємств, що об'єднуються здійснюватимуть контроль над усіма активами з метою подальшого спільного розподілу ризиків і вигод від об'єднання під юридичною торговою маркою одного з них 6. Потребує передатний баланс

_____ Буряк А.В.

9. Методи навчання

Методи, які використовуються при викладенні та засвоєнні матеріалу дисципліни:

- аналітичний метод передбачає мисленнєве або практичне розкладання цілого на частини з метою виокремлення суттєвих ознак цих частин (що стосується визначень з дисципліни бюджетний менеджмент, класифікації таких категорій як податки, збори, доходи, видатки тощо);

- синтетичний – це метод, який передбачає теоретичне або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета й явища в

одне ціле (формування державного бюджету з доходів та видатків, розгляд функцій органів управління бюджетом тощо);

- дедуктивний метод передбачає рух у вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;

- традуктивний метод – вид умовиводу, в якому посилення і висновки є судженнями однакового ступеня загальності (від одиничного до одиничного, від загального до загального).

За рівнем самостійної розумової діяльності студенти використовують такі методи навчання: проблемний виклад, дослідний, частково-пошуковий.

Використання цих методів ґрунтується на послідовній і цілеспрямованій постановці перед учнями проблемних задач, розв'язуючи які, вони під керівництвом учителя активно засвоюють нові знання, що сприяє інтелектуальному розвитку особистості.

10. Форми контролю

Формами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна атестація та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. Поточний контроль може здійснюватись шляхом усного та письмового опитування, розв'язку тестових завдань, підготовки доповідей та рефератів, виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання.

Проміжна атестація для студентів очної форми навчання має на меті визначити сукупність знань студента з дисципліни по завершенню певного етапу вивчення дисципліни і проводиться у формі контрольних завдань та тестування по кількох темах у вигляді модулів.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру для визначення обсягу знань студента по закінченню курсу і здійснюється у формі іспиту (заліку).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол №8)

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **РДИС** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): **Р ДИС = Р НР + Р АТ**.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний курс на навчальній платформі НУБіП України
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2338>
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. К.: ТОВ «Задруга». 2012. 516с.
3. Давиденко Н.М. Буряк А.В. Фінансовий менеджмент: методичні вказівки. Київ: НУБіП. 2021. с.124
4. Давиденко Н.М., Буряк А.В. До виконання курсових робіт з курсу «Фінансовий менеджмент»: методичні рекомендації. Київ: ЦП «Компринт». 2021. С.40.
5. Опорний конспект лекцій.
6. Робоча програма.
7. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного і модульного контролю навчальних досягнень студента.
8. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
9. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Азаренкова Г. М. Фінансові ресурси та фінансові потоки. Теоретичний аналіз: монографія. Харків. 2008. 255 с.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. К.: Ельга. 2008. 724 с.
3. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. К.: ТОВ «Задруга». 2012. 516с.
4. Непочатенко О. О., Пташник С. А. Фінансовий менеджмент як необхідна складова ефективної системи управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9168>
5. Партин Г. О. Селюченко Н.Є. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. спец. "Фінанси". Національний ун-т "Львів. політехніка". Львів: Вид-

- во Нац. ун-ту "Львів. політехніка". 2010. 330 с.
- 6.Петленко Ю.В.Фінансовий менеджмент. К.: Кондор. 2007. 298 с.
- 7.Пігуль Н. Г., Дейнека О. В., Дехтяр Н. А., Люта О. В. Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2017. 337 с
- 8.Бланк І.О., Ситник Г.В., Корольова-Казанська О.В., Ганечко І.Г. Фінансова стратегія підприємства : монографія. К.: КНТЕУ. 2009. 147с.
- 9.Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2008. – 536 с.
- 10.Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало; за ред. І.О. Школьник. – Суми: Університетська книга, 2009. – 301 с.
- 11.Фінансовий менеджмент /За ред. С.Я. Салиги, Н.В. Дація, С.О. Корецького. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 273 с.
- 12.Янковська, Л., Pawłowski, G., Піхоцька, О. М., Кошовий, Б.-П. О., & Стецяк, О. (2022). Теоретичні засади організації фінансового менеджменту на підприємстві крізь призму інтердисциплінарного підходу. *Академічні візії*, (13).

Допоміжні

1. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М., Жилякова О. В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування". Харків: ХДУХТ, 2017. 202 с.
2. Буряк А.В. Дем'яненко І.В. Управління грошовими потоками: сегмент фінансової політики аграрних підприємств. Економічний форум. 2019. №4. ЛНТУ. С. 103-108
3. Буряк А.В. Структура джерел формування капіталу суб'єктів господарювання. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. Вип.4 С.105-109
4. Буряк А.В., Дем'яненко І.В., Бойко С.В. Корпоративне бюджетування податків аграрними та переробними підприємствами. Агросвіт. № 15-16. 2022. С. 33-39.
5. Буряк А.В. Фінансовий механізм інтегрованих аграрних підприємств: теоретичний аспект. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу - Бердянський університет менеджменту і бізнесу. 2017. №1 (37) С. 93-97
6. Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. Видання 2-ге. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили. 2021. 336с.
7. Давиденко Н.М. Корпоративне управління в акціонерних товариствах. Монографія. К.: [б.в.], 2011. 356с.
8. Данилюк М.О., Савич В.І. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 204с.
9. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. К.: Знання. 2005. 485с.
10. Костирко Л. А. Стратегічний фінансовий менеджмент: навч. посібник / Л. А. Костирко, Р. О. Костирко, Н. В. Темнікова. Луганськ: Ноулідж. 2014. 431 с.
11. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. Київ:

Центр навчальної літератури. 2006. 520с.

12. Крутько М. А. Фінансовий менеджмент підприємств в сучасних реаліях міжнародної інтеграції. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства, Вип. 177 «Економічні науки». 2016. С. 186-191.

13. Островська Г. Фінансовий менеджмент : підруч. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 512 с.

14. Поддєрьогін А.М., Бабяк Н.Д., Білик М.Д. Фінансовий менеджмент: підручник. 2-ге видання перероблене. Київ: КНЕУ. 2017. 534 с.

15. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2006. 439 с.

16. Школьник І. О., Боярко І.М., Сюркало Б.І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Суми : Університетська книга. 2009. 300 с.

17. Davydenko, N., Buriak, A., Lemishko, O., & Titenko, Z. (2020). Assessment of the financial stability level of Ukrainian agrarian corporations. Proceeding of the International Conference "Economic science for rural development". Jelgava, LLU ESAF, 53, 73-79. doi: <https://doi.org/10.22616/ESRD.2020.53.008>

18. Lemishko O., Shevchenko N. (2021) Lending in the agricultural sector of Ukraine challenges and solutions. Economic Annals-XXI. 192(7-8(2)). 74-87.

Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

3. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.

4. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.

5. Офіційний портал Державної податкової служби України. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>.

6. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

7. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

8. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

9. Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>.

10. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.

11. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

12. Навчальний портал НУБіП України з дисципліни «Фінансовий менеджмент» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2338>